

NAMN ATT MINNAS

SVEN-ERIK LARSSON

På trettondagsafton som var, firade Dagens Nyheter sitt hundraårsjubileum. Det skedde som höves en av de stora — enligt egen uppgift i en uppmärksammas affischkampanj så stor att den kan nämnas vid sidan av Pravda och Folkets röst i Peking — genom Sveriges hittills största fest vid sittande bord. I S:t Erikshallen utspisades 2.600 personer med brickor från SAS' Catering i Arlanda samt, ty människan lever icke av bröd allenast, med tal.

Det kortaste hölls av chefredaktör Olof Lagercrantz, som jubileet till ära gränslade sin ostyriga pegas och brast ut i sång:

I tidningspapperets vita rum
trycksvärtans snabba Gud är stum
Så därför får ni ej från mej
fler ord än: hjärtans skål och hej!

Det längsta talet hölls av chefredaktör Sven-Erik Larsson. Uppenbarligen inte till samtliga gästers odelade förtjusning lade han beslag på den tidrymd, som kollegan Lagercrantz generöst ställt till förfogande av den för talarna tillmätta kvoten sju minuter. Sven-Erik Larsson begagnade för ovanlighetens skull tillfället att i någon mån avlägga den anonymitet, som hos honom hittills alltid varit ett slags mimicry, en skyddande förklädnad och framträda med vad som skulle kunna kallas ett programtal. Det var inte lysande, inte spirituellt, inte dramatiskt — sådant ligger inte för Sven-Erik Larsson. Än mindre var det patetiskt — han skulle skygga inför blotta ordet. Likafullt, och paradoxen är

skenbar, saknade det inte patos. Slutorden löd: "Vi vill arbeta för en klar och frisk atmosfär i detta land. Vårt mål är ett människovärdigare, ett människovänligare samhälle."

Det är ett patos, om man så vill med sordin, nedskruvat till ett dämpat och diskret tonläge, men som sådant mycket typiskt för det bästa hos Sven-Erik Larsson.

*

Man tar förmodligen inte fel om man gissar att genom detta tal det överväldigande flertalet av de närvarande 2.600 DN-anställda för första gången stiftade så att säga personlig bekantskap med sin politiske chefredaktör. Jasså, är det så han ser ut, chefredaktör Larsson, måste ha gått som ett stilla sus genom S:t Erikshallen, när han knackade i glaset.

Är det nämligen någon som gjort en anonym karriär fram till posten som chefredaktör för en av Sveriges största och ekonomiskt likaväl som idémässigt mest inflytelserika tidningar så är det Sven-Erik Larsson. Det är inte för mycket sagt att hans utnämning till denna befattning kom som en total överraskning till och med för Dagens Nyheter egen publik. Hans namn hade visserligen sedan åtskillig tid varit känt för de i tidningsvärlden initierade, men för den tidningsläsande allmänheten var Sven-Erik Larsson vid sin utnämning till chefredaktör i DN år 1960 — och är säkerligen alltså jämt än i denna dag — en okänd storhet.

Det gav anledning till många, kanske alltför många skadeglada skämt när Herbert Tingsten efter sin mer eller mindre framtvungade avgång från DN ersattes med icke mindre än tre nya chefredaktörer. Man talade om hur vårt svenska ur då gått från tolv till ett, man erinrade om hur Ludvig XIV fått ersätta en av sina stora här-förare med ett helt kollegium av generaler och ur folkhumorns djup hämtades begreppet krymplingar = tredjedelsbuteljer för att beteckna Tingstens arvtagare. I själva verket kan man, som vissa kvicktänkta iakttagare gjort, bedöma det okonventionella tillvägagångssättet som ett ganska smart drag, ägnat att på ett skickligt sätt tillfredsställa skilda intressen. Att Tingsten, vilket framhållits av någon, skulle blivit smickrad av arrangemanget kanske kan lämnas därhän; det är knappast en synpunkt som just då torde ha dominerat de beslutande instansernas avgörande. Viktigare är att nyhets-

redaktionen självständiga ställning, som alltid — inte minst under Tingstens tid — varit en orubblig realitet nu även formellt poängterades. Vidare blev de, som måhända fruktade att DN:s kulturpolitik genom Tingstens avgång skulle mista sin braständarkaraktär, lugnade genom att Olof Lagercrantz upphöjdes till chefredaktör med främsta uppgift att svara för kulturen i tidningen. Sist men inte minst sörjde man för att folkpartiledningen och alla de andra DN-läsare som efter Tingstens äventyrligheter önskade se tidningen återgå till en stabil liberal kurs kunde dra en lätt-nadens suck — genom att man utsåg Sven-Erik Larsson till politisk chefredaktör.

Den maliciösa Marianne Höök lyckades en gång åstadkomma en publicistisk-politisk storm i ett vattenglas — eller skall vi säga en ankdamm — genom att skriva om Sven-Erik Larsson att han "är något så uppseende-

väckande som en ärligt övertygad folkpartist, något som man ytterligt sällan möter, i varje fall bland bildade människor". Det gjorde inte saken bättre att hon tillade: "Enligt uppgift lär han gå så långt i nit och övertygelse att han till och med tror på Ohlin. För hr Ohlin måste det kännas osannolikt och förvirrande att varje morgon kunna öppna DN utan farhågor." Alldeles bortsett från det mer eller mindre äreröriga i skrivsättet finns det anledning att fråga sig om karakteristiken är helt korrekt. Tingsten, som under en lång följd av år hade Larsson som medarbetare på DN:s ledaravdelning, tycks inte vara så säker på den saken. I sin sista memoardel uttalar han sig om Larsson utan entusiasm — de är förvisso inga själsfränder — men med otvetydig om också lätt motvillig respekt. Larsson är enligt Tingsten, saklig, kunnig, "god skribent när han, vilket hände väl sällan, blev upphetsad", ingen nitisk partiman utan säker och självständig i förhållande till de liberala koryfärer han hade att göra med "även om han var ansluten till och identifierade sig mer med folkpartiet än jag och Kurt Samuelsson"

Man kommer nog sanningen närmast om man säger att Sven-Erik Larsson är en god och pålitlig liberal, ja även en god och pålitlig folkpartist, men samtidigt en oberoende folkpartist, som litar mer på sitt eget omdöme än partidirektiv.

*

Sven-Erik Larsson stammar från mörkaste Småland, närmare bestämt ett folkskollärahem i Älmhult, där han föddes för nu några och femti år sen. Han studerade i Lund, där han avlade en legendarisk fil. mag-examen, enligt trovärdiga vittnen innefattande 16 betyg i litet av varje från konsthistoria till nationalekonomi. Därav smeknamnet Mag-Lasse, om nu någon

som sett hans imposanta framtoning kanhända tänkt sig en annan förklaring. Det där med konsthistoria låter onekligen i romaneskaste laget för den som i Sven-Erik Larssons publicistiska gärning snarare vant sig vid att förknippa honom med konstgödsel. Men Mag-Lasse hade under sin studenttid rikt varierande humanistiska intressen vilket framgår av att han, hör och häpna, var ordförande i Lunds studentfilmstudio — med Allan Fagerström som vice! — och en av grundarna av Lunds studentteater. Han avancerade också till vice ordförande i Lunds studentkår — med sedermera MbS-chefen Carl-Göran Regnell som ordförande — en händelse som i närvarande politiska konjunkturer ter sig som en anteciperad tanke.

Under kriget tjänstgjorde Sven-Erik Larsson någon tid på informationsstyrelsens rådgivnings- och dispensavdelning och kom därifrån till reportaget på Stockholms-Tidningen, där han sysslade med allt mellan himmel och jord. Först sedan han år 1951 blivit anställd på DN:s ledaravdelning började han finna sin form som journalist. Han utbildade sig till en formidabel specialist på i främsta rummet kommunalpolitik och jordbruksfrågor, ämnen om vilka han skrev med både saklig och stilistisk tyngd. Det anseende för jordbruksfientlighet som DN under Tingstens tid förvärvade var helt Larssons förtjänst eller skuld hur man nu vill ta det; böndernas raseri uppammades genom den av Larsson ledda ledarkampanjen för beskattning av skogsvinster och grytan hölls sedan kokande. Det är mot denna bakgrund begripligt att Larsson lyckats hålla huvudet kallt även i den mittenpolitikens yra som nu gripit folkpartiet och förvandlat själva Expressen till ett organ för asfaltgraver; alltsedan det begav sig under 50-talets strider ser han mycket nyk-

tert på hr Hedlund och dennes handgångne män.

År 1957 utsågs Larsson till chefredaktör för Upsala Nya Tidning där han befäste sitt anseende för låt vara glanslös soliditet. Tre år senare anförtröddes han, som nämnts, den politiska chefsredaktörsposten i DN. Under de fem år som gått sedan dess har han, bortsett från den ovan anförda programförklaringen, knappast framträtt utåt. Han hör till den journalist-skola som anser att en politisk ledarskribent uteslutande skall verka genom sina osignerade ledare, att han inte skall skylta med namn och porträtt i tidningens spalter var eller varannan dag och inte tala i tid och otid i radio och TV. Han är med andra ord

motsatsen till sin förre kollega Samuelsson. Det betyder inte att han inte satt sin prägel på DN:s ledarspalter — i vars gråa vardag Lagercrantz' mer eller mindre improviserade gästspel närmast haft karaktären av bengaliska eldar — eller utövat inflytande på folkpartiets hållning. Han har fört en lugn, sansad, moderat politik, som visat sin självständighet i förhållande till folkpartiledningens framför allt genom att målmedvetet sträva efter en allmän borgerlig samling. Det har varit Sven-Erik Larssons viktigaste politiska insats och den gör att DN under hans ledning är en av de få hoppningivande faktorerna i svensk oppositionspolitik av i dag.

G. U.

OM akademiska avhandlingar

Det är galet redan när man högt värdesätter insamlandet av förut mindre kända, i och för sig lärorika fakta, utan åtföljande förmåga eller vilja att av dem skapa ett vetenskapligt resultat; men ibland går man t. o. m. ännu längre och ger ett högt betyg åt samlingar av fakta som varken äro vidare nya eller vidare lärorika, enbart därför att doktoranden ägnat en rad år åt att samla dem och åt att därav göra en akademisk avhandling på fyra- eller femhundra sidor. Om en innehållslös avhandling är lång och frukten av mycket arbete, borde detta tvärtom ge anledning till ett strängare omdöme än om den är kort, ty utom sina övriga svagheter blir den då ett bevis för sin författares oförmåga att skilja huvudsak och bisak, hans obekantskap med minsta medlets lag. Så paradoxalt det må låta, skulle minskade anspråk på de akademiska avhandlingarnas omfång följaktligen kunna innebära icke en sänkning utan en höjning i de vetenskapliga anspråken på deras innehåll.

Svensk Tidskrift 1925